

Leerkrachthandleiding
M7
Informatief

Les 1 - 10 : 'Waarom achtbanen te gek zijn!'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Waarom achtbanen te gek zijn!' – Esther Walraven	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	18
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	21
Les 6.....	22
Les 7.....	24
Les 8.....	26
Les 9.....	28
Les 10.....	30
Antwoorden teamboekje	33
Antwoorden toetsen	39

Overzicht 'Waarom achtbanen te gek zijn!' – Esther Walraven

Les	1-5	6-10
Bladzijde	7 t/m 62	63 t/m 120
Woorden van de week	de zenuwen registreren de hersenschors de hersenstam het humeur imiteren	een leugentje om bestwil (uitdr.) verantwoordelijk de traditie vloeiend verslaafd de pels
Lezen en team-opdrachten	Woorden van de week: Betekenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: Voorspellen: Waarom achtbanen te gek zijn en waarom je ogen je soms voor de gek houden. Verhelderen: Cirkels van verschil en overeenkomst voor hersenschors en hersenstam, uitleggen waarom sommige mensen duizelig worden in achtbanen en anderen niet, wat bedoeld wordt met 'je bent wat je eet' en waarom het goed is om fouten te maken.	Woorden van de week: Betekenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen Lezen: Vraag & antwoord: Antwoorden in de tekst vinden over waarom je wel of niet bij een groep wilt horen, waarom je tegen jezelf zou liegen en wat het Pavlov-effect is. Samenvatten: Een ideeënboom invullen over waarom bewegen gezond voor je is en waarom lachen gezond is. Een samenvatting schrijven over waarom lachen gezond is.
Toets-Opdrachten*	Begrijpend lezen: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen
Schrijf-opdrachten**	De leerlingen kunnen een brief schrijven naar de auteur van het boek met de vraag om meer informatie.	De leerlingen kunnen illustraties/ foto's voor het boek vinden en bijpassende bijschriften maken.

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

****Schrijfopdrachten:** Er kan voor gekozen worden om een schrijfopdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Waarom achtbanen te gek zijn! En andere weetjes over hersenen en gedrag!' – Esther Walraven

Waarom geven achtbanen zulke lekkere kriebels in je buik? En vind je het ook zo moeilijk om snoep en chips te laten staan? Wist je al dat het goed is om zenuwachtig te zijn voor een toets, een wedstrijd of een optreden? En waarom is het belangrijk om vrienden te hebben? Waarom achtbanen te gek zijn! is een informatief en grappig boek over psychologie, voor kinderen die meer willen weten over de wetenschap achter het menselijk gedrag. Meer dan veertig verschillende onderwerpen uit de psychologie worden op een eenvoudige en luchtige manier besproken. Je leert er niet alleen veel van, het is ook nog eens heerlijk om te lezen.

De lesdoelen van les 1-5:

'Waarom achtbanen te gek zijn!' – Esther Walraven blz. 13 t/m 57	
Informatief: (hersenen/ gedrag/ onderzoek)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van de werking van de hersenen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden vertellen waarom we bepaald gedrag vertonen. - De leerlingen kunnen gebruik maken van een inhoudsopgave om de juiste informatie op te zoeken.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen wat voor soort boek 'Waarom achtbanen te gek zijn!' is, wat het schrijfdoel van de auteur is en waarom achtbanen te gek zijn en je ogen je soms voor de gek houden. - De leerlingen kunnen gebruikmaken van de inhoudsopgave om de juiste informatie te vinden. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom sommige mensen duizelig worden in een achtbaan en andere mensen niet. - De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie halen over de hersenschors en de hersenstam en ze kunnen hier de 'Cirkels van verschil en overeenkomst' voor invullen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'je bent wat je eet'. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom het goed is om fouten te maken.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een brief schrijven naar de auteur van het boek met de vraag om meer informatie.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Zet het digibordschema 'Waarom achtbanen te gek zijn!' les 1-5* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg voldoende kopieën studiewijzers klaar (teamopdrachten: teamwoordbon, 'Woord en betekenis' en 'Cirkels van verschil en overeenkomst')*.
- Hang de woordmuur op.
- Leg de teambakken klaar met daarin het leesboek, de teamboekjes, memo's en de spiekbrieven.
- Leg de kaart 'Voorspellen met de dobbelsteen' en een dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg antwoordblad ABCD met wasknijper klaar per leerling (les 4).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	de zenuwen	13	<i>Soort elektriciteitskabeltjes in het lichaam die de spieren en organen verbinden met de hersenen.</i>
1.	registreren	17	<i>Opschrijven of onthouden waardoor het bewaard blijft.</i>
2.	de hersenschors	29	<i>Laag grijze stof die aan de buitenkant van de grote hersenen ligt.</i>
2.	de hersenstam	30	<i>Onderste deel van de hersenen, tussen de grote hersenen en het ruggenmerg, waar o.a. de reflexen en ademhaling geregeld worden.</i>
3.	het humeur	32	<i>Hoe je je voelt, een tijdelijk gevoel.</i>
3.	imiteren	40	<i>Doen wat iemand anders doet.</i>

Les 1

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Waarom achtbanen te gek zijn!' is en wat het schrijfdoel van de auteur is.
- De leerlingen kunnen gebruikmaken van de inhoudsopgave om de juiste informatie te vinden.
- De leerlingen kunnen op basis van de illustraties en (tussen)kopjes een voorspelling doen over waarom achtbanen te gek zijn en waarom je soms voor de gek houden.

Materialen:

- 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 13 t/m 19
- teamboekje, les 1-5
- studiewijzer 'Woord en betekenis' en teamwoordbonnen
- Brain Game nr. 7: 'Telefoon'
- woordmuur
- voorspelkaart en dobbelsteen per team

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we een boek uitgelezen en daar opdrachten bij gemaakt. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we een nieuw boek en maken we ook weer teamopdrachten. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 1-5."

tijd 5 minuten

VOORSPELLEN EN DOEL VAN DE SCHRIJVER

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de voor-en achterkant voorspellen waar het boek over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.

1. Uitleg. "De titel van het boek vertelt nog niet helemaal waar het over gaat, maar de ondertitel (de tekst onder de titel) wel; het boek gaat over hersenen en gedrag."

2. Opdracht. "Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort. Bekijk de voor- en achterkant van het boek en kijk of je aanwijzingen kunt vinden waar dit boek over gaat. Overleg wat jullie teamantwoord is. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek."

GH **Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op (bijvoorbeeld op een ideeënboom) en waardeer de antwoorden met punten.** "We gaan na les 5 kijken wat we goed voorspeld hebben en wat toch anders is dan dat we nu denken."

///

3. Schrijversdoel. "De schrijver heeft het boek geschreven met een bepaald doel, wat wil de schrijver denk je?" **DDU.** "De schrijver geeft ons informatie over waarom wij bepaald gedrag laten zien en hoe dit werkt in onze hersenen."

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg/Teamboekje. “In het teamboekje zie je bij les 1-5 een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Deze woorden van de week vullen jullie verder aan door voor zes woorden een studiewijzer ‘Woord en betekenis’ in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet op welke bladzijde je ze gevonden hebt.”

2. Modeling. “Ik geef een voorbeeld van een woord voor mijn teamwoordenboek. Ik lees op bladzijde 17 (‘Waarom je rilt als je het koud hebt’) in de tweede alinea dat je hersenen iets op twee manieren kunnen doen: de bewuste en onbewuste manier. Ik weet eigenlijk niet zo goed wat het verschil is tussen die twee. Ik plak hier een memo op en bespreek het met mijn maatje. Hij weet het ook niet, maar denkt ook dat het belangrijk is voor de tekst. We gaan de woorden bespreken met het team. We besluiten om verder te lezen, omdat het antwoord misschien wel in de tekst staat. Dat blijkt ook zo te zijn. De twee woorden blijken elkaars tegenovergestelde te zijn. Voor het woord onbewust vullen wij de studiewijzer ‘Woord en betekenis’. Doe dit ook voor de woorden die jullie tegenkomen.”

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen gebruik maken van de inhoudsopgave om de juiste informatie te vinden en de leerlingen kunnen op basis van de illustraties en (tussen)kopjes een voorspelling doen over waarom achtbanen te gek zijn en waarom je ogen je soms voor de gek houden.

1. Uitleg leesdoel. “Jullie werken met je team aan de woorden van de week en maken ook samen de teamopdrachten. In les 5 moeten alle opdrachten helemaal af zijn. Het leesdoel van deze les is het voorspellen van de inhoud van het boek. Bij de teamopdrachten ‘Voorspellen’ vertel je wat je nu al weet van het verhaal van dit boek en wat je weet over het onderwerp van het boek. Dat helpt je om de tekst van het boek beter te begrijpen. Het praten over de tekst met je team is ook erg belangrijk om te kijken of iedereen dezelfde informatie uit de tekst haalt.”

2. Modeling. “We hebben door het boek te bekijken al voorspeld wat voor een boek wij denken dat ‘Waarom achtbanen te gek zijn!’ is. Als je naar de inhoudsopgave kijkt, zie je dat het boek uit verschillende hoofdstukken en kopjes bestaat. Ik vind er ook de bladzijdenummers. Zo is er bijvoorbeeld ook een kopje met precies dezelfde titel als het boek zelf. Overleg eens met je team op welke bladzijde ik dit kopje kan vinden.” **Geef tijd om de inhoudsopgave te bekijken, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en waardeer de antwoorden met punten.** “Inderdaad, op bladzijde 20 vind je het kopje ‘Waarom achtbanen te gek zijn’. Om te voorspellen waar dit hoofdstuk over zal gaan, kijk je naar de illustraties, de tussenkopjes en de ‘wist je datjes’. In je teamboekje kun je na het overleg de antwoorden opschrijven. Voorspel hierna waarom je ogen je soms voor de gek houden. Zoek eerst in de inhoudsopgave op waar je het antwoord kunt vinden. Het is niet erg als je de opdracht vandaag niet helemaal af krijgt. We gaan meerdere lessen besteden aan het maken van de opdrachten en tijdens les 5 maken we de opdrachten helemaal af.” **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: blz. 13 t/m 19, memo's plakken op lastige woorden.

10 minuten

woordenlijst

3. Maatjeswerk: memo's vergelijken, woorden bespreken en aan elkaar uitleggen

10 minuten

Duolezen: blz. 16 t/m 19, woordenlijst, bezig met de teamopdrachten.

4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.

5 minuten

GH

///

tijd
klaar

tijd
klaar

tijd

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan de samenwerkingvaardigheid die de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten. Bespreek met de leerlingen of ze woorden tegen zijn gekomen die een betekenis hebben die anders is dan in het woordenboek omschreven staat. Stimuleer de discussie waarom dit mogelijk zo is (het wordt letterlijk/figuurlijk gebruikt, het gaat om een ander ding, etc.)
terugblik	<ul style="list-style-type: none">- samenwerkingvaardigheid- woorden van de week- teamopdrachten- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- woorden van de week- teamopdrachten
spel	Brain Game nr.7: 'Telefoon'

Les 2

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom sommige mensen duizelig worden in een achtbaan en andere mensen niet.
 - De leerlingen kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie halen over de hersenschors en de hersenstam en ze kunnen hier de 'Cirkels van verschil en overeenkomst' voor invullen.

- Materialen:**
- 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 20 t/m 31
 - teamboekje, les 1-5
 - Spiekbrief 'verhelderen'
 - studiewijzer 'Cirkels van verschil en overeenkomst'
 - Brain Game nr. 22: 'Raad het getal'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
 - woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. **Uitleg.** "In de vorige les hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Ik heb jullie uitgelegd dat een deel van de woorden van de week al vaststaat en dat jullie het andere deel zelf mogen kiezen. Let vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom sommige mensen duizelig worden in een achtbaan en andere mensen niet en kunnen uit de tekst de belangrijkste informatie halen over de hersenschors en de hersenstam en ze kunnen hier een de 'Cirkels van verschil en overeenkomst' voor invullen.

DDU

1. **Leesdoel.** "Vandaag gaan we stukjes tekst verhelderen. Dat betekent dat we iets in eigen woorden weer gaan geven. Waarom is dat belangrijk? Wat laat je zien als je iets in eigen woorden vertelt?" **DDU.** "Als het lukt om iets in eigen woorden te vertellen, dan laat je zien dat je begrijpt waar dat stukje tekst over gaat. Een opdracht van vandaag is dat we uit de tekst informatie gaan halen over de hersenschors en de hersenstam."

2. **Modeling.** "Eén van de opdrachten waarbij je informatie uit de tekst moet halen, is opdracht 3. Bij deze opdracht heb je informatie nodig over de hersenschors en de hersenstam. Ik zie dat het vanaf bladzijde 29 over de hersenschors gaat, die vanaf daar moet ik heel aandacht lezen. Ik plak memo's op aanwijzingen die ik tegenkom." **Lees de eerste bladzijde voor tot 'Al die gebiedjes samen vormen de hersenschors?'** "Kijk, hier kom ik voor het eerst het woord hersenschors tegen, hier plak ik een memo, want dit is een belangrijke aanwijzing. Door memo's te plakken op aanwijzingen kan ik straks als ik met mijn team ga overleggen snel de aanwijzingen terugvinden en samen met het team de belangrijkste kenmerken van de hersenschors en de hersenstam vinden. Kijk nu eerst met je team naar de opdrachten die horen bij verhelderen, lees deze goed door en spreek af hoe je de opdrachten gaat aanpakken."

3. **Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdracht met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."

tijd

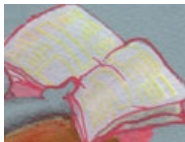
5 minuten

4. **Zelfstandig lezen:** blz. 20 t/m 31, memo's plakken op aanwijzingen.

tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woordenlijst
	5. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	Duolezen: blz. 30 t/m 31, woordenlijst, alvast bezig met de teamopdrachten.
	6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
GH	7. Groep. Laat de teams vertellen wat de overeenkomsten zijn tussen de hersenschors en de hersenstam. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkingvaardigheid de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	- Brain Game nr. 22: 'Raad het getal'

Les 3

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'je bent wat je eet'.
 - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom het goed is om fouten te maken.

- Materialen:**
- 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 32 t/m 42
 - teamboekje, les 1-5
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De vorige les hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'je bent wat je eet' en waarom het goed is om fouten te maken.

- 1. Uitleg leesdoel.** "Bij het leesdoel van deze week, het verhelderen, is het belangrijk dat je de tekst zorgvuldig leest en, als het nodig is, ook herleest. Zo kun je een goed antwoord vinden op de teamvragen. Bij het beantwoorden van de verhelderopdrachten moet je elke stap goed doorlezen en die stap eerst nemen, voordat je naar de volgende stap gaat. Vandaag lezen en verhelderen we onder andere waarom het eigenlijk goed is om fouten te maken. Plak memo's als je belangrijke aanwijzingen tegenkomt op de teamvragen mee te beantwoorden." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

- 2. Zelfstandig lezen:** blz. 32 t/m 42, memo's plakken op aanwijzingen.

**tijd
klaar**

10 minuten
woordenlijst

- 3. Maatjeswerk:** memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is.

**tijd
klaar**

10 minuten
Duolezen: blz. 40 t/m 42, woordenlijst, alvast bezig met de teamopdrachten.

- 4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

**tijd
GH**

10 minuten

- 5. Groep.** Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben op de vraag waarom het goed is om fouten te maken. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

- GH**
- 1. Teamopdracht.** Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops

geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.

2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.

///

terugblik

- teamopdrachten
- woorden van de week
- punten en feedback

voorblik

- toets
- introductie schrijfofdracht

spel

Brain Game naar keuze

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 43 t/m 54 (t/m 'En dat is prima.')
- toetsboekje, week 1 (les 4)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - teamopdrachten
- woorden van de week

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 43 t/m 54 (t/m 'En dat is prima.') en maken van de vragen.
tijd 20 minuten
klaar woordenlijst afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een brief schrijven naar de auteur van het boek met de vraag om meer informatie.

1. Ophalen van kennis. "Tijdens les 5 gaan jullie een brief schrijven naar de auteur van dit boek; Esther Walraven. Eén van de belangrijkste doelen van informatieve boeken is de lezer informeren over een bepaald onderwerp. Wij zijn al een hoop te weten gekomen over hersenen en gedrag. Maar jullie hebben vast nog wel ergens vragen over. Er is vast een onderwerp waar je nog meer over wilt weten, dan wat je tot nu toe in het boek hebt gelezen. Kijk in het teamboekje wat je allemaal moet doen. Vandaag kiezen jullie met je team een onderwerp en een bijpassende vraag waarover je een brief gaat schrijven naar Esther Walraven."

DDU	2. Opdracht. “Lees de opdracht door en kies een onderwerp/vraag uit. Bespreek daarna met elkaar hoe je het schrijven van de brief gaat aanpakken. Als je hiermee klaar bent, dan kun je alvast een begin maken met de brief. Bedenk bij het schrijven van de brief dat je Esther Walraven niet kent en dat zij best bekend is. Het is dus belangrijk dat je een nette, formele brief schrijft. Een formele brief is een brief die je naar een belangrijk iemand schrijft en waarin je heel zakelijk schrijft. Hoe kun je bijvoorbeeld de brief beginnen en afsluiten bij een formele brief?” DDU. “Je begint met een nette aanhef, bijvoorbeeld: ‘Geachte mevrouw Walraven’, en je sluit ook af met een nette afsluiting, bijvoorbeeld ‘Hoogachtend ...’ of ‘Met vriendelijke groet ...’. Ook is het wel netjes om haar met ‘u’ en ‘mevrouw Walraven’ aan te spreken in plaats van met ‘jij’ en ‘Esther’.”
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	een begin maken met de brief
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding op de schrijfopdracht - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - schrijfopdracht - terugblik op de voorspelling - inleveren van teamwoordenboek - team van de week
spel	Brain Game naar keuze

Les 5

- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen een brief schrijven naar de auteur van het boek met de vraag om meer informatie.
- Materialen:** - 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 54 (vanaf 'Waarom je hersenen nog lang niet rijp zijn') t/m 57
- teamboekje, les 1-5

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - toets
- voorbereiding op schrijfopdracht
- vooruitblik** - schrijfopdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN EN BRIEF SCHRIJVEN

Doel: De leerlingen kunnen een brief schrijven naar de auteur van het boek met de vraag om meer informatie.

- 1. Zelfstandig lezen/Voorlezen: blz. 54 (vanaf 'Waarom je hersenen nog lang niet rijp zijn') t/m 57.**
- 2. Uitleg.** "Vandaag hebben we de tijd om de opdrachten af te maken, maar er is ook de schrijfopdracht. In les 4 hebben we daar een begin mee gemaakt. Vandaag gaan jullie de brief naar Esther Walraven schrijven. In les 4 hebben jullie overlegd hoe je het aan gaat pakken. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moet je nog even overleggen wie in jullie team welk onderdeel gaat doen. Aan het eind van deze les kan ieder team zijn brief aan de groep voorlezen en daarna hangen we de brieven op."
- 3. Opdracht.** "Lees in het teamboekje de opdracht nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."
- tijd klaar ///** 30 minuten
brief nalezen op fouten
Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
- 4. Voorlezen van de brief.** "Jullie gaan nu als team jullie brief voorlezen aan de groep. Overleg hoe jullie dat gaan doen."
- tijd** 5 minuten
- 5. Laat de teams de brieven voorlezen aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.**
- tijd** 10 minuten
- 6. Bespreken.** Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.
- tijd ///** 5 minuten
Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

- 1. Uitleg.** “We zijn nu 5 lessen bezig met het boek ‘Waarom achtbanen te gek zijn!’. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet.”
- 2. Opdracht.** “We gaan eerst kijken naar de ‘voorkant’. We hebben voorspeld dat het boek gaat over *(vul aan wat het antwoord van de groep was)*. Nu we al 5 dagen in het boek hebben gelezen weten we nu meer over de inhoud van het boek. Hebben we het juist voorspeld?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.** “Dan gaan we nu kijken naar de illustraties. *(vul aan wat het antwoord van de groep was)*. Klopt dit met wat we nu gelezen en gezien hebben?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**
- tip** *Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.*
- 3. Afronding.** “We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Maar het boek is natuurlijk nog niet uit. Volgende week gaan we kijken of er toch nog verrassende informatie is gekomen, die we niet verwacht hadden.”

AFRONDING

- 1. Woorden van de week.** “Deze week hebben jullie zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit teamwoordenboek leveren jullie vandaag in en daar kun je ook punten voor krijgen.”
- 2. Terugblik.** “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”
- Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op en het team met de meeste punten is volgende week ‘team van de week’.**
- 3. Vooruitblik.** “Volgende keer lezen we verder in ‘Waarom achtbanen te gek zijn!’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Waarom achtbanen te gek zijn!’ – Esther Walraven blz. 61 t/m 105	
Informatief: (hersenen/ gedrag/ onderzoek)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen weten bijzonderheden te noemen van de werking van de hersenen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden vertellen waarom we bepaald gedrag vertonen. - De leerlingen kunnen gebruik maken van een inhoudsopgave om de juiste informatie op te zoeken.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in het woordenboek opzoeken en de betekenis. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen vertellen waarom mensen vaak meedoen met de groep. - De leerlingen kunnen uitleggen waarom je tegen jezelf zou liegen. - De leerlingen kunnen uitleggen waarom iemand niet mee zou willen doen met de groep. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat het Pavlov-effect is. - De leerlingen kunnen een ideeënboom invullen over waarom bewegen gezond voor je is en waarom lachen gezond is. - De leerlingen kunnen aan de hand van de ingevulde ideeënboom een samenvatting schrijven over waarom lachen gezond is.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen illustraties/foto's voor het boek vinden en bijpassende bijschriften maken.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes ‘Waarom achtbanen te gek zijn!’ weer klaar.
- Zet het digibordschema ‘Waarom achtbanen te gek zijn!’ les 6-10* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg voldoende kopieën studiewijzers klaar (teamopdrachten: ‘Woord en betekenis’, ‘Hoor bij ..., want)*).
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD met wasknijper klaar per leerling (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	een leugentje om bestwil (uitdr.)	64	<i>Een leugen met een goede bedoeling.</i>
6.	verantwoordelijk	67	<i>De plicht voelen om er iets aan te doen of om iets naar verwachting uit te voeren.</i>
7.	de traditie	68	<i>Gebruiken en gewoonten die van de ene generatie worden doorgegeven op de volgende.</i>
7.	vloeiend	77	<i>Gemakkelijk en ongedwongen.</i>
8.	verslaafd	78	<i>Ergens absoluut niet meer zonder kunnen.</i>
8.	de pels	85	<i>Een dichtbehaarde dierenhuid.</i>

Les 6

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen vertellen waarom mensen vaak meedoen met de groep en waarom iemand niet mee zou willen doen met de groep.
- De leerlingen kunnen uitleggen waarom je tegen jezelf zou liegen.
- Materialen:** - 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 61 t/m 67
- teamboekje, les 6-10
- spiekbrieven 'vraag & antwoord' en 'samenvatten'
- studiewijzer 'Woord en betekenis'
- woordmuur
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Tijdens les 1-5 hebben we teamopdrachten gemaakt die gingen over de woorden van de week, over de hersenschors/hersenstam en waarom het goed is om fouten te maken. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week leren we weer nieuwe weetjes over onze hersenen en zijn er weer teamopdrachten. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij les 6-10 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Deze keer is er één spreekwoord bij: een leugentje om bestwil. Deze woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer 'Woord en betekenis' in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen vertellen waarom mensen vaak meedoen met de groep en waarom iemand niet mee zou willen doen met de groep en ze kunnen uitleggen waarom je tegen jezelf zou liegen.

1. Leesdoel. "Deze week gaan we vragen over de tekst beantwoorden en samenvatten. Er zijn twee soorten vragen. Op sommige vragen kun je de antwoorden letterlijk in de tekst vinden. Overleg met elkaar hoe deze vragen genoemd worden, je mag ook op de spiekbrieven 'vraag & antwoord' kijken." **DDU.** "De soorten vragen zijn: opzoekvragen en nadenkvragen. Bij opzoekvragen kun je de antwoorden letterlijk in de tekst terugvinden. De nadenkvragen zijn vaak lastiger: niet alleen moet je voor het beantwoorden van de vraag de informatie uit de tekst gebruiken, maar moet je ook alles wat je weet over het onderwerp inzetten. Soms moet je ook uitleggen waarom je iets vindt met goede argumenten. Bij elke vraag staat ook dat je moet uitleggen of het een opzoekvraag of een nadenkvraag is. De spiekbrieven 'vraag & antwoord' kan helpen bij het bepalen wat voor vraag iets is. De tweede opdracht gaat over

DDU	<p>samenvatten. Wat doe je als je iets samenvat?" DDU "Als je een informatieve tekst samenvat, haal je er de belangrijkste informatie uit, die je wilt onthouden. Op je spiekbrieven 'Samenvatten' staan tips hoe je dat kunt doen.</p> <p>2. Modeling. "Het antwoord op de vraag waarom mensen vaak mee willen doen vind ik bij het kopje 'Waarom je graag de nieuwste smartphone wilt hebben'. Ik lees de eerste alinea en volgens mij is de laatste zin daarvan al heel belangrijk (Niet vreemd, want door mee te doen met wat in jouw groep gewoon is, hoor je erbij). Twee woorden uit de vraag staan namelijk al in deze zin, meedoen en groep. Daarom plak ik een memo op dit stukje. Lees de rest van de tekst goed door en plak memo's op stukken die belangrijk zijn voor het antwoord op de vraag. Overleg na het lezen met je team over de memo's. Kom daarna samen tot een antwoord op de vragen van vandaag." Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.</p> <p>3. Zelfstandig lezen: blz. 61 t/m 67, memo's plakken op mogelijke antwoorden op de vragen.</p>
tijd klaar	<p><u>10 minuten</u> woordenlijst</p>
tijd klaar	<p>4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, bespreken wat het beste antwoord op de vraag is.</p> <p><u>10 minuten</u> Duolezen: blz. 64 t/m 67. Bezig met de teamopdrachten.</p>
tijd GH	<p>5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.</p> <p><u>20 minuten</u></p>
///	<p>6. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben op de vraag waarom mensen niet mee zouden willen doen met een groep. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.</p>
AFRONDING	
GH	<p>1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg over de samenwerking en de planning, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten en het samenwerken. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan de samenwerkingvaardigheid die de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.</p>
GH ///	<p>2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 7

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat het Pavlov-effect is.
- De leerlingen kunnen met behulp van een ideeënboom samenvatten waarom bewegen gezond voor je is.

Materialen:

- 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 68 t/m 77
- teamboekje, les 6-10
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "De vorige les hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Ook heb ik zelf twee woorden op de muur gezet. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat het Pavlov-effect is en met behulp van een ideeënboom samenvatten waarom bewegen gezond voor je is.

DDU

1. Uitleg. "Tijdens de vorige les hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Eén van de vragen ging over waarom mensen mee willen doen met de groep waar ze bij horen. Vandaag gaat de vraag over het Pavlov-effect. Lees de tekst goed door en plak steeds op aanwijzingen over de vragen een memo. Ook gaan we vandaag samenvatten, jullie vullen een ideeënboom over waarom bewegen gezond is. Hoe vind je nu de informatie die je nodig hebt om de ideeënboom in te vullen? De ideeënboom gaat over waarom bewegen gezond voor je is. Wat denk je hier zelf over?" **DDU.** "Het hoofdstuk 'Waarom bewegen goed is voor je' hoort bij deze ideeënboom. Tijdens het lezen ga je kijken of je uit de tekst voorbeelden kunt halen waarom bewegen gezond is. In de ideeënboom passen zes deelonderwerpen/subkopjes. Kies met je team uit wat je de belangrijkste informatie vindt en schrijf dat op bij de subkopjes. Omdat het best lastig is iets onder de subkopjes op te schrijven, is het belangrijk dat je de tekst eerst goed leest, memo's plakt op aanwijzingen en daarna met je team gaat overleggen welke informatie waar moet komen te staan in de ideeënboom. Zorg ervoor dat je op het eind de antwoorden goed met elkaar doorspreekt want ieder teamlid moet straks het antwoord kunnen geven op vragen over de ideeënboom." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: blz. 68 t/m 77, memo's plakken op mogelijke antwoorden op de vragen en op informatie voor de ideeënboom

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst

3. Maatjeswerk: memo's vergelijken en bespreken.

tijd 10 minuten

klaar Duolezen: blz. 75 t/m 77. Alvast bezig met de teamopdrachten.

tijd	4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten. <u>15 minuten</u>
GH ///	5. Groep. Laat de teams vertellen wat ze als teamantwoord hebben op de vraag wat het Pavlov-effect nu precies is. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH ///	<p>1. Teamopdracht. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkingvaardigheid de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.</p> <p>2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblick	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 8

Lesdoel: - De leerlingen kunnen met behulp van een ideeënboom de informatie over waarom lachen gezond is samenvatten.

Materialen: - 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 78 t/m 90 (t/m 'Dubbelblij gevoel gegarandeerd!')
- teamboekje, les 6-10
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In les 7 hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen met behulp van een ideeënboom de informatie over waarom lachen gezond is samenvatten.

1. Uitleg. "De afgelopen twee lessen hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag heb je ook nog tijd voor de opdrachten en in les 10 maken we de opdrachten hellemaal af. Vandaag maken jullie een ideeënboom over waarom lachen gezond is en schrijf je aan de hand daarvan een samenvatting. Daarvoor heb je het kopje 'Waarom lachen gezond is' nodig. Kies met je team de belangrijkste informatie die bij de subkopjes komt. Plak memo's bij informatie die hierbij hoort. Na het duolezen ga je als team overleggen welke opdrachten je vandaag gaat maken, daarna ga je met de opdrachten aan het werk. Denk aan de tips en tops die je in les 7 gekregen hebt van de groep en gebruik die bij de opdrachten van vandaag." **Geef tijd voor het lezen van de opdrachten en het plannen.**

2. Zelfstandig lezen: 78 t/m 90 (t/m 'Dubbelblij gevoel gegarandeerd!'), memo's plakken op informatie

tijd 10 minuten
klaar woordenlijst

3. Maatjeswerk: memo's vergelijken, bespreken welke informatie geschikt is.

tijd 10 minuten
klaar Duolezen: blz. 88 t/m 90 (t/m 'Dubbelblij gevoel gegarandeerd!'), woordenlijst, alvast bezig met de teamopdrachten.

4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.

tijd 10 minuten
GH

5. Groep. Laat de teams vertellen welke subkopjes ze hebben gekozen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

- GH**
- 1. Teamopdracht.** Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten. Mogelijk is er een team dat al een opdracht klaar heeft en daar punten voor heeft gekregen. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. De andere teams kunnen Tips en Tops geven. Besteed ook aandacht aan het samenwerken, vraag ernaar welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken.
 - 2. Woordmuur.** Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten
 - punten en feedback
- vooruitblik**
- toets
 - introductie schrijfopdracht

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 90 (vanaf 'Waarom geld (niet) gelukkig maakt') t/m 98
- toetsboekje, week 2 (les 9)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- A4 papier
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 90 (vanaf 'Waarom geld (niet) gelukkig maakt') t/m 98 en maken van de vragen.

tijd 15 minuten
klaar woordenlijst afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJF-/TEKENOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen illustraties/foto's voor het boek vinden en bijpassende bijschriften maken.

1. Ophalen van kennis. "Een informatief boek bevat vaak illustraties of foto's om onderwerpen uit het boek te visualiseren. Ze maken je bijvoorbeeld duidelijk hoe je hersenen er uitzien. In ons boek zijn veel illustraties te vinden, maar de meeste ervan zijn vooral ter decoratie, je kunt er niet echt iets van leren. Vandaag gaan jullie zelf op zoek naar foto's of illustraties die verhelderen wat er in het boek aan informatie te vinden is. Zo liet het plaatje in de toets heel goed zien hoe de hippocampus er in het echt uitziet. Als jullie deze foto's/illustraties gevonden hebben, schrijven jullie er bijpassende bijschriften bij, zodat

iedereen weet wat er op het plaatje te zien is. Kijk in het teamboekje naar de opdracht. Vandaag gaan jullie met je team alvast op zoek naar illustraties of foto's."

2. Opdracht. "Lees de opdracht goed door. Bespreek daarna met elkaar wie wat gaat doen. Als je hiermee klaar bent, dan kun je illustraties en/of foto's gaan zoeken."

tijd 10 minuten
klaar illustraties/foto's zoeken en alvast opplakken
/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding op de schrijf-/tekenopdracht
- punten en feedback

spel **Brain Game naar keuze**

vooruitblik

- schrijf-/tekenopdracht
- inleveren van teamwoordenboek
- team van de week

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen illustraties/foto's voor het boek vinden en bijpassende bijschriften maken.

Materialen: - 'Waarom achtbanen te gek zijn!', blz. 99 t/m 105
- teamboekje, les 6-10
- A4 papier

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding op schrijf-/tekenopdracht

vooruitblik - schrijfoopdracht
- inleveren woordlijsten
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN EN FOTO'S/ILLUSTRATIES MET BIJSCHRIFT MAKEN

Doel: De leerlingen kunnen illustraties/foto's voor het boek vinden en bijpassende bijschriften maken.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 99 t/m 105.

2. Uitleg. "Vandaag hebben we de tijd om de opdrachten af te maken, maar er is ook de schrijfoopdracht. In les 9 hebben we daar een begin mee gemaakt. Vandaag gaan jullie verder met het zoeken van foto's/illustraties en schrijven jullie daar een bijpassend bijschrift bij. In les 9 hebben jullie overlegd hoe je het aan gaat pakken. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moet je nog even overleggen wie in jullie team welk onderdeel gaat doen. Aan het eind van deze les kan ieder team zijn illustraties aan de groep presenteren en daarna hangen we de bladen op."

3. Opdracht. "Lees in het teamboekje de opdracht nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."

tijd 30 minuten
klaar bijschriften nalezen op fouten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

4. Opdracht presenteren. "Jullie gaan nu als team jullie illustraties/foto's presenteren. Overleg hoe jullie dat gaan doen."

tijd 5 minuten

5. Laat de teams de illustraties bespreken met de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

tijd 10 minuten

6. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "Het boek is nu uit en nu kunnen we gaan kijken welke voorspellingen echt uit zijn gekomen."

GH **2. Opdracht.** Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de
///

voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.

tip

Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

AFRONDING

1. Woorden van de week. “Deze week hebben jullie zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit teamwoordenboek leveren jullie vandaag in en daar kun je ook punten voor krijgen.”

2. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op en het team met de meeste punten is volgende week ‘team van de week’.

3. Vooruitblik. Een nieuw boek.

///

Antwoorden teamboekje
LES 1-10

LES 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Zenuwen zijn een soort elektriciteitskabeltjes in het lichaam die de spieren en organen verbinden met de hersenen.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Soort elektriciteitskabeltjes in het lichaam die de spieren en organen verbinden met de hersenen.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Soort elektriciteitskabeltjes in het lichaam.</p>
Opdracht 2	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
Opdracht 3	Per teamwoordbon
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen	
Opdracht 1	De titel van het boek en een kopje heten allebei 'Waarom achtbanen te gek zijn!' Waarom zijn achtbanen te gek, denk je?
Woordweb	1 punt per juist genoemd woord.
Opdracht 2	Hoe kan het dat je ogen je soms voor de gek houden?
Voorspelling	Ter beoordeling van de leerkracht.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 3	Waarom worden sommige mensen duizelig in een achtbaan en andere mensen niet?
Antwoord	Als je in een achtbaan zit krijgen je hersenen andere informatie uit je ogen en spieren dan van je evenwichtsorgaan. Dit kan je duizelig maken. Sommige mensen hebben daar meer last van dan anderen.
Opdracht 4	Vul de studiewijzer 'Cirkels van verschil en overeenkomst' in voor de hersenschors en de hersenstam.
Overeenkomsten	Deel van de hersenen. Wordt beschermd door de schedel. Helpt bij bewegen.
Verschillen: de hersenschors	De hersenschors laat je denken, praten en bewegen. De hersenschors helpt je beslissingen te nemen. De hersenschors bepaalt wat je wel en niet leuk vindt. De hersenschors zit aan de buitenkant van je hersenen.
Verschillen: de hersenstam	De hersenstam zit aan de onderkant van je hersenen. De hersenstam is het oudste deel van de hersenen. De hersenstam regelt allerlei functies die je in leven houden (ademen, kloppen hart, etc.)
Opdracht 5	Wat wordt bedoeld met 'je bent wat je eet'?
Antwoord	Wat je eet heeft veel invloed op je hersenen. Je moet genoeg brandstoffen eten om genoeg energie te hebben, maar je hebt ook bepaalde bouwstoffen nodig om goed na te kunnen denken en dingen te onthouden.
Opdracht 6	Waarom is het goed om fouten te maken?
Antwoord	Het is goed om fouten te maken omdat je alles niet in één keer kunt, je leert door te proberen en fouten te maken. Als je dingen uitprobeert, leer je wat wel en niet werkt. Als iets een positieve reactie heeft, zul je het waarschijnlijk vaker doen.
voorbeeld	Ter beoordeling van de leerkracht.

Antwoorden bij de schrijf-/tekenopdracht (max. 100 punten)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijk onderwerp gekozen. • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er is een passende aanhef en afsluiting gekozen. • De zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijk onderwerp gekozen. • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er is een passende aanhef en afsluiting gekozen. • De zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijk onderwerp gekozen. • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er is geen passende aanhef en/of afsluiting gekozen. • De zinnen zijn niet compleet en/of niet goed geschreven.

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Dopamine is een chemische stof die een grote rol speelt bij het ervaren van geluk, genot en blijdschap.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: een chemische stof die een grote rol speelt bij het ervaren van geluk, genot en blijdschap.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Een chemische stof</p>
Opdracht 2	Per spreekwoord:
25 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Een leugentje is een leugen met een goede bedoeling.</p>
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Een leugen met een goede bedoeling.</p>
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Een leugen.</p>
Opdracht 3	'Hoort bij de traditie, want'
	<p>Ter beoordeling van de leerkracht.</p> <p>Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> Koningsdag Meedoen Landelijk Sinterklaas Oranje
Opdracht 4	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten per vraag)	
Vraag 1a	Waarom willen mensen vaak meedoen met wat er gewoon is in de groep waarin ze zitten?
Antwoord	Vroeger hadden mensen meer kans om te overleven als ze goed samenwerkten. Het voorkwam ruzies en zorgde dat je niet werd buitengesloten. Om dat te kunnen doen, pasten mensen zich aan aan de groep. Het gevoel dat we ons moeten aanpassen stamt dus al uit de oertijd, en laat zien dat je bij de groep hoort.
Soort vraag	Dit is een opzoekvraag. Het antwoord is in te de tekst te vinden.
Vraag 1b	Waarom zou iemand niet graag mee willen doen met wat er in de groep gewoon is?
Antwoord	Als je iets niet wilt, kunt of durft mee te doen of wanneer het gevaarlijk is en niet mag, zou iemand niet graag mee willen doen met wat er in de groep gewoon is.
Soort vraag	Dit is nadenkvraag. Het antwoord staat niet in de tekst. Je moet zelf nadenken over het antwoord op basis van wat je gelezen hebt in de tekst.
Vraag 2	Waarom zou je tegen jezelf liegen?
Antwoord	Je zou tegen jezelf kunnen liegen, omdat je jezelf een minder slecht gevoel ergens over wil geven of een smoes nodig hebt om toch iets leuks te doen.
Soort vraag	Dit is nadenkvraag. Het antwoord staat niet in de tekst. Je moet zelf nadenken over het antwoord op basis van wat je gelezen hebt in de tekst.
Vraag 3a	Het Pavlov-effect is een bekend fenomeen in de psychologie. Wat heeft hij precies ontdekt? Omschrijf dit in eigen woorden.
Antwoord	Pavlov ontdekte dat als je eten een paar keer achter elkaar combineert met iets anders, je hersenen die twee dingen aan elkaar koppelen. Je kunt daardoor de reactie 'honger/trek' krijgen, als je datgene waarmee het eten steeds gecombineerd is ziet, zonder dat het eten zelf aanwezig is.
Soort vraag	Dit is een opzoekvraag. Het antwoord is in de tekst te vinden.
Vraag 3b	Hoe zou je zelf een keer het Pavlov-effect op iemand uit willen proberen?
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht.
Soort vraag	Dit is een nadenkvraag, omdat je een voorbeeld uit je eigen situatie moet geven.

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten per ideeënboom)	
Opdracht 4	Ideeënboom 'Waarom bewegen goed is voor je'
Antwoord	(Sleutelwoorden zijn onderstreept)
25 punten per sleutelwoord + omschrijving	<p><u>Goed voor je lichaam:</u> Betere conditie, je wordt sterker en je wordt niet snel te dik.</p> <p><u>Helpt om ziekten te voorkomen:</u> Minder kans op kanker, suikerziekte of hart- en vaatziekten als je elke dag beweegt.</p> <p><u>Beter kunnen leren:</u> Aanmaak nieuwe zenuwcellen, slimmer en een beter geheugen.</p> <p><u>Goed voor je humeur:</u> Je wordt vrolijk van bewegen.</p>
Opdracht 5	Ideeënboom 'Waarom lachen gezond is'
Antwoord	(Sleutelwoorden zijn onderstreept)
20 punten per sleutelwoord + omschrijving	<p><u>Endorfine:</u> Door lachen maakt je lichaam endorfine aan. Dat is een stofje waar je gelukkig en blij van wordt.</p>

	<p><u>Witte bloedcellen:</u> Als je lacht worden er witte bloedcellen gemaakt. Die zorgen ervoor dat je minder snel ziek wordt.</p> <p><u>Neplach:</u> Ook als je een neplach op zet helpt het, je gaat vanzelf echt lachen.</p> <p><u>Aanstekelijk:</u> Lachen is aanstekelijk. Als iemand begint met lachen, lachen de anderen even later ook.</p> <p><u>Lachtherapie:</u> Mensen gebruiken lachtherapie om zich beter te voelen.</p>
Opdracht 6	Samenvatting 'Waarom lachen gezond is'
Antwoord	Lachen is gezond om twee redenen. Het zorgt ervoor dat je endorfine aanmaakt, waar je je gelukkig en blij van voelt. Ook maakt je lichaam witte bloedcellen aan tijdens het lachen, daardoor word je minder snel ziek. Het helpt ook om een neplach om te zetten, dan ga je vanzelf echt lachen. Lachen werkt ook aanstekelijk. Als iemand begint met lachen, lachen de anderen even later ook. Men gebruikt soms zelfs lachtherapie om zich beter te gaan voelen.

Antwoorden bij de schrijf-/tekenopdracht (max. 100 punten illustratie/foto)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijke illustratie/foto gekozen. • De illustratie/foto past bij het onderwerp. • Het bijschrift vertelt duidelijk wat er op de illustratie/foto te zien is. • De zinnen in het bijschrift zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijke illustratie/foto gekozen. • De illustratie/foto past deels bij het onderwerp. • Het bijschrift vertelt deels wat er op de illustratie/foto te zien is. • De zinnen in het bijschrift zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijke illustratie/foto gekozen. • De illustratie/foto past deels bij het onderwerp. • Het bijschrift vertelt deels of niet goed wat er op de illustratie/foto te zien is. • De zinnen in het bijschrift zijn niet compleet en/of niet goed geschreven.

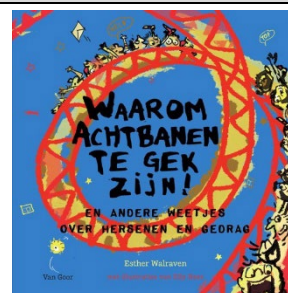
Antwoorden toetsen

LES 4-9

ANTWOORDEN TOETS LES 4

'Waarom achtbanen te gek zijn!' - Esther Walraven

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	C
	2	B
	3	A
	4	D
	5	Ter beoordeling van de leerkracht.
WS	6	Het humeur is hoe je je voelt, een tijdelijk gevoel
	7	Imiteren betekent doen wat iemand anders doet.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	C
	10	D

ANTWOORDEN TOETS LES 9

'Waarom achtbanen te gek zijn!' - Esther Walraven

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	C
	3	D
	4	D
	5	Automatiseren betekent dat je iets zo vaak hebt gezien en gebruikt, dat je ze in je hersenen hebt opgeslagen. Voorbeeld ter beoordeling van de leerkracht. Bv: de tafels bij rekenen.
WS	6	De remslaap is een fase in de slaap waarin de gesloten ogen snel heen en weer bewegen, en waarin de meeste dromen optreden.
	7	Verslaafd betekent ergens absoluut niet meer zonder kunnen.
	8	ter beoordeling van de leerkracht
	9	B
	10	B

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All-Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen en leerkrachten die toestemming hebben vanuit Success for All – Nederland om met het programma te werken.
